

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 918/01
Zo dňa: 09.06.2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: -
Počet strán: 14
Počet príloh: 0

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach vykonávajúcich sociálnu
starostlivosť v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov územnej samosprávy a neverejných
poskytovateľov**

Obec Petrovice – zariadenie pre seniorov

Žilina november 2014

Zhrnutie

V rámci svojej kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR vykonal v roku 2014 kontrolu efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach vykonávajúcich sociálnu starostlivosť v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov územnej samosprávy a neverejných poskytovateľov poskytujúcich svojim klientom celoročnú pobytovú sociálnu službu.

Táto kontrola sa zamerala najmä na zistenie úrovne poskytovania sociálnych služieb klientom vo vybranom zariadení pre seniorov, t. j. úroveň kvality ich života, ich spokojnosť a spokojnosť rodinných príslušníkov klientov s poskytovanými sociálnymi službami, subjektívnu spokojnosť zamestnancov zariadenia s pracovnými podmienkami, analýzu pracovných činností odborných zamestnancov a úroveň administratívnych podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb. Kontrola bola zameraná i na úroveň hospodárenia v kontrolovanom zariadení a dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov. Primárna metóda zberu informácií pri kontrole boli dotazníky adresované klientom zariadenia, ich rodinným príslušníkom a zamestnancom zariadenia.

Kontrolou bolo zistené, že evidencia sťažností zariadenia nespĺňala zákonom predpísané náležitosti. Záverečný účet obce za rok 2013 neobsahoval viaceré taxatívne vymedzené náležitosti. Obec vo viacerých prípadoch prekročila upravený rozpočet. Bolo zistené nesprávne účtovanie nakúpeného materiálu. Jedna zmluva z povinne zverejňovaných zmlúv nebola zverejnená na webovom sídle obce.

Na základe vykonanej výkonnostnej kontroly možno konštatovať, že klienti kontrolovaného zariadenia prežívanie svojho života v zariadení vyhodnotili na veľmi dobrej úrovni. V zariadení sa cítili príjemne, bezpečne a boli veľmi spokojní. Úroveň dodržiavania ľudských práv a slobôd, spokojnosť s prežitím vlastného života, spokojnosť so svojim zdravím ohodnotili takmer najvyšším stupňom.

Vyhodnotenie dotazníka zameraného na zber informácií o administratívnych podmienkach kvality poskytovaných sociálnych služieb v zariadení, interných predpisoch upravujúcich procedurálne, personálne, prevádzkové podmienky a tiež upravujúce dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd klientov zariadenia bolo na dostatočnej úrovni.

Rodinní príslušníci vyhodnotili celkovú spokojnosť s poskytovanými sociálnymi službami a ich vplyvom na pohodu a spokojnosť svojho rodiča na veľmi dobrej úrovni. V dotazníkoch sa vyjadrili, že zariadenie pravidelne sprostredkovávalo pravidelný kontakt medzi klientom a ich rodinnými príslušníkmi.

Úroveň vyhorenia zamestnancov v oblastiach emocionálnej vyčerpanosti, depersonalizácie a osobnej nespokojnosti sa nepotvrdila, nakoľko vyhodnotením dotazníkov adresovaných zamestnancom zariadenia vyšiel veľmi nízky stupeň vyhorenia.

Pri hodnotení dotazníka odborného zamestnanca možno konštatovať, že vykonával individuálnu prácu na veľmi vysokej úrovni. Administratívne činnosti boli ohodnotené stredným stupňom. Sociálna pracovníčka vykazovala nízky stupeň vykonávania pomoci pri seba obslužných činnostiach.

Vykonanou analýzou poskytovania sociálnych služieb v zariadení pre seniorov bolo preukázané, že pre celkové hodnotenie podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb kontrolovaný subjekt spĺňal podmienky kvality poskytovaných sociálnych služieb na veľmi dobrej úrovni.

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) č. 918/01 z 09.06.2014 vykonali:

Mgr. Iveta Vráblová, vedúca kontrolnej skupiny
Mgr. Lucia Danišková, členka kontrolnej skupiny

kontrolu efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach vykonávajúcich sociálnu starostlivosť v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov územnej samosprávy a neverejných poskytovateľov. Účelom kontroly bolo preveriť efektívnosť a účinnosť vynakladania prostriedkov zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu samosprávneho celku, resp. obce, ktoré boli poskytnuté vybraným právnickým osobám na poskytovanie starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb.

Kontrola bola vykonaná v čase od 24.06.2014 do 21.10.2014 v kontrolovanom subjekte

**Obec Petrovice
Petrovice 80
013 53 Petrovice
IČO 00321541**

(ďalej aj „obec“, resp. „poskytovateľ sociálnej služby“)

za kontrolované obdobie roku 2013, v prípade potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj predchádzajúce a nasledujúce obdobie.

Predmetom kontroly bolo preskúmať a vyhodnotiť mieru efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti, s akou vybrané zariadenie hospodáril s verejnými finančnými prostriedkami a majetkom v kontrolovanom období. Preveriť mieru efektívnosti a účinnosti poskytovaných sociálnych služieb v zariadení, vrátane ich spôsobu riadenia a dosahovania výkonu, či dodržiavania vecných a časových povinností. Zistiť reálny stav v dosahovaní výkonu a spôsobu riadenia, v rámci kontroly súladu posúdiť stav kontrolovaných skutočností so všeobecne záväznými právnymi predpismi, internými predpismi a s medzinárodnými dohovormi a právnymi aktmi Európskej únie, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov a medzinárodných dohovorov a právnych aktov, ktorými je Slovenská republika viazaná

Obec je v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“) samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, združujúci občanov, ktorí majú na jeho území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastnými finančnými prostriedkami a s vlastným majetkom podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Obec zakladá, zriaďuje, zrušuje, kontroluje svoje rozpočtové, príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia.

Jednou z organizácií zriadených obcou bolo Zariadenie pre seniorov Petrovice (ďalej len „zariadenie“), ktoré bolo uvedené do prevádzky v roku 2012. Išlo o zariadenie s celoročnou prevádzkou s celodennou starostlivosťou poskytujúce klientom sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Zariadenie bolo organizačnou zložkou obce bez právnej subjektivity.

V kontrolovanom období malo zariadenie obsadené všetky kapacity s celkovým počtom 22 klientov.

Pracovnoprávne vzťahy upravoval Pracovný poriadok vzťahujúci sa na všetkých zamestnancov obce s účinnosťou 01.01.2013.

Registračná karta zariadenia obsahovala druh a formu poskytovanej sociálnej služby, názov a predmet jeho činností, odborné zameranie a cieľovú skupinu fyzických osôb, ktorým mala byť sociálna služba poskytovaná. Údaje v nej uvedené zodpovedali skutočnému stavu.

V zmysle ustanovenia § 9 ods. 5 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z. z.“) poskytovateľ sociálnej služby bol povinný splniť požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa osobitného predpisu a požiadavky na zariadenia spoločného stravovania podľa osobitného predpisu. Odbornými pracovníkmi Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Žiline bola vykonaná zdravotne hygienická kontrola priestorov zariadenia. Kontrolou neboli zistené nedostatky, nakoľko zariadenie spĺňalo hygienické podmienky zodpovedajúce druhu poskytovanej sociálnej služby v rámci ubytovania a stravovania. Izby, v ktorých boli klienti zariadenia ubytovaní, spĺňali požiadavky v zmysle Prílohy č. 5 k vyhláške Ministerstva zdravotníctva SR č. 259/2008 Z. z. Stravovanie bolo zabezpečované formou dovozu stravy z miestnej reštauračnej prevádzky.

Dispozičné riešenie ubytovacích kapacít zariadenia bolo rozdelené do jednolôžkových, dvojlôžkových a trojlôžkových izieb nachádzajúcich sa na prízemí a poschodí budovy zariadenia. Na prízemí boli prednostne ubytovávaní imobilní klienti. Súčasťou zariadenia boli i jedálne na oboch poschodiach, ktoré slúžili klientom súčasne i ako spoločenská miestnosť. Zariadenie v nich okrem stravovacích služieb realizovalo aktivity, ako boli spoločné posedenia, rozhovory, terapie, stretnutia s miestnym duchovným, sledovanie televízie a hranie spoločenských hier, oslavy, návštevy rodinných príslušníkov a známych, pravidelné ranné cvičenie so sociálnou pracovníčkou. V zariadení mal sídlo praktický lekár, u ktorého boli klienti v evidencii. Tým boli odbúrané eventuálne problémy s transportom klienta do zdravotníckeho zariadenia. V prípadoch, kedy museli klienti vyhľadať lekára – špecialistu, boli sprevádzaní zamestnancom zariadenia alebo rodinným príslušníkom. V prípade potreby im zariadenie zabezpečovalo transport.

Zariadenie malo v kontrolovanom období prijímanie klientov upravené internou smernicou č. 1/2012 Prijímanie klientov do zariadenia s účinnosťou od 01.07.2012. Kontrolou spisovej dokumentácie klientov nebol zistený rozpor pri ich prijímaní v zmysle uvedenej smernice. Kontrolnej skupine bol predložený Poradovník žiadateľov o umiestnenie v zariadení, ktorý bol vedený počas celého obdobia existencie zariadenia, t. j. roky 2012 – 2014. Boli v ňom chronologicky zaznamenané žiadosti klientov o prijatie do zariadenia s dňom ich umiestnenia. Všetci klienti uvedení v poradovníku boli klientmi zariadenia. V kontrolovanom

období neboli do zariadenia prijatí klienti na základe výnimky zo strany zriaďovateľa alebo v zmysle ustanovenia § 8 ods. 4 zákona č. 448/2008 Z. z.

Kontrolou boli preverené všetky uzatvorené zmluvy o poskytovaní sociálnych služieb uzatvorené s klientmi zariadenia. Všetky zmluvy obsahovali zákonom stanovené náležitosti v zmysle ustanovenia § 74 ods. 7 zákona č. 448/2008 Z. z. Suma úhrady za sociálne služby bola vyrátaná ako suma úhrady za odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti.

Každý osobný spis klienta obsahoval právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. Zariadenie vykonávalo odborné činnosti, ktorými boli najmä základné a špeciálne sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť. Zariadenie poskytovalo klientom obslužné činnosti, ktorými boli ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva.

Stravná jednotka v zariadení pozostávala z raňajok, desiaty, obedov, olovrantu, večere a v prípade klientov, ktorým bolo diagnostikované ochorenie cukrovky, bola podávaná i druhá večera. Desiata a olovrant sa v zariadení klientom poskytovali podľa ich požiadaviek. Raňajky, desiata a olovrant boli pripravované v priestoroch zariadenia. Obedy a večere boli zabezpečené dodávateľským spôsobom z neďalekého stravovacieho zariadenia. Klientom bola strava podávaná na základe nimi podanej žiadosti o stravu. Cena za stravnú jednotku bola vyrátaná každému klientovi v závislosti od počtu dní jeho pobytu v zariadení a poskytnutých jedál. V prípade, že bol klient hospitalizovaný alebo z iných dôvodov opustil zariadenie, cena za stravnú jednotku bola o túto čiastku ponížená. Súčasťou každej zmluvy o poskytnutí sociálnej služby klientovi bol výpočtový list za jednotlivé služby poskytované klientom.

V zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. zariadenie poskytovalo činnosti ako napríklad prípravu, výdaj, prepravu a donášku stravy a potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny a úschovu cenných vecí.

Medzi ďalšie činnosti poskytované zariadením bola záujmová činnosť. Išlo najmä o pravidelné ranné cvičenia zamerané na posilňovanie končatín, chrbtice a šije, kultúrne posedenia, vianočné posedenie, oslavy dňa matiek a Medzinárodného dňa žien, mesiac úcty k starším, Štedrá večera s miestnym duchovným, vychádzky po okolí, pravidelné modlitby v spoločenskej miestnosti a návštevy bohoslužieb.

V zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. osobné vybavenie sa poskytuje fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, ak táto fyzická osoba si nemôže zabezpečiť osobné vybavenie sama. Kontrolou bolo zistené, že v zariadení sa nenachádzali klienti, ktorým by bolo potrebné zabezpečovať osobné vybavenie. V prípade potreby by zariadenie zabezpečilo osobné potreby formou dobrovoľnej zbierky občanov.

Kontrolou bolo zistené, že v zariadení nedochádzalo k žiadnemu zo spôsobov diskriminácie klienta pri poskytovaní sociálnej služby, či už pri sociálnom zabezpečení, zdravotnej starostlivosti, pri poskytovaní tovarov a služieb. Nebola zistená diskriminácia z dôvodu pohlavia, rasy, náboženského vyznania, viery, zdravotného postihnutia, veku, rodinného a manželského stavu a podobne, čo bolo v súlade s ustanovením § 5 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).

Každý klient zariadenia mal vypracovaný Individuálny plán klienta (ďalej len „individuálny plán“) s polročnou periodicitou jeho aktualizácie. Obsahoval osobné údaje klienta, deň prijatia do zariadenia, stupeň odkázanosti na sociálnu službu, deň vypracovania

a osoby zodpovedné za jeho vypracovanie. Pozostával z osobnej, zdravotnej a rodinnej anamnézy klienta pri prijatí do zariadenia, na základe ktorej sociálny pracovník utvoril obraz o klientovi a bol mu zostavený plán denných a aktivačných činností. Osobná anamnéza zahŕňala najmä záujmy, zručnosti, rodinný stav, predstavy o voľnom čase, spoločenský kontakt, plány a očakávania do budúcnosti. Zdravotná anamnéza sa dotýkala jeho zdravotnej diagnózy, úroveň komunikácie, mobility, stravovacích návykov, fyziologických potrieb, orientácie v čase a priestore a rodinná anamnéza zahŕňala informácie o jeho vzťahoch v rodine, životnom partnerovi, súrodencoch.

Na základe anamnézy každého prijatého klienta bol zostavený plán denných a aktivačných činností, pri ktorých potrebuje klient úplnú pomoc, resp. čiastočnú, usmernenie, pripomenutie. Išlo o pomoc pri hygiene, obliekaní, vyzliekaní, použitie toalety, zmene polohy a zaistenia mobility, pri stravovaní, orientácii v priestore, pri upevnení kontaktu s rodinou, pomoc pri využívaní dostupných služieb. Na základe uvedeného plánu denných a aktivizačných činností zahŕňal posilňovanie kognitívnych, emocionálnych, sociálnych a spirituálnych schopností. Individuálny plán obsahoval sociálnu diagnózu, v ktorej bol uvedený dôvod príchodu do zariadenia, osobné a spoločné ciele klienta. Záverom individuálneho plánu bolo výsledné vyhodnotenie, ako sa klient cíti v zariadení, či spolupracuje na napĺňaní stanovených cieľov, či sa zúčastňuje spoločenských aktivít. Z preverených individuálnych plánov možno konštatovať, že zariadenie vykonávalo sociálne poradenstvo, viedlo s klientmi rozhovory, ktoré prispeli k riešeniu konfliktov, ich nepriaznivej životnej situácie, hľadalo riešenia pre skvalitnenie ich života v zariadení s prihliadaním na ich individuálne potreby, schopnosti a možnosti, spolupracovalo s rodinou klienta.

Pri poskytovaní sociálnych služieb zariadenie v kontrolovanom období disponovalo potrebným počtom odborných zamestnancov a ostatných zamestnancov vzhľadom na počet klientov. Odborní zamestnanci spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon ich funkcie v zmysle ustanovenia § 84 zákona č. 448/2008 Z. z. S každým zamestnancom mala obec podpísanú pracovnú zmluvu vrátane pracovných náplní.

Zariadenie v kontrolovanom období spĺňalo hodnoty maximálneho počtu prijímateľov sociálnej pomoci pre daný typ zariadenia na jedného zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov. Zamestnankyne okrem potrebného vzdelania absolvovali rôzne akreditované kurzy so zameraním na opatrovateľstvo, vzdelávacie aktivity so zameraním na kvalitu poskytovania sociálnych služieb, mali potrebnú prax v odbore. Počas kontrolovaného obdobia sa zamestnanci zariadenia zúčastňovali školení realizovaných v interných podmienkach zariadenia. Tie boli zamerané napríklad na hospodárenie, dodržiavanie zásad pri kŕmení klientov, dezinfekciu v zariadení, odovzdávanie služieb, etiku v procese zomierania klienta, polohovanie klienta, starostlivosť o seniorov trpiacich demenciou, dodržiavanie prevádzkového poriadku. Odborné a zdravotné semináre realizovali i dodávatelia zdravotníckych pomôcok používaných v zariadení.

Preverením bolo zistené, že zariadenie malo počas celej doby jeho existencie uzatvorenú poisťnú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu, ktorá by mohla pri poskytovaní sociálnej služby vzniknúť alebo v priamej súvislosti s ňou.

Na základe písomného vyjadrenia kontrolovaného subjektu zariadenia z 08.09.2014, supervízia pre zamestnancov v zariadení zatiaľ nebola realizovaná, nakoľko ide o nové zariadenie.

Kontrolou bolo zistené, že v celom objekte zariadenia bol uplatňovaný zákaz fajčenia. Pre fajčiarov boli vyhradené priestory nachádzajúce sa mimo zariadenia tak, aby neobmedzovali a neohrozovali nefajčiarov. Avšak z celkového počtu klientov bolo len veľmi malé percento fajčiarov.

Zariadenie nedisponovalo v kontrolovanom období žiadnym interným predpisom upravujúcim podávanie, evidenciu a prešetrenie sťažností týkajúcich sa poskytovania sociálnych služieb v zariadení. Kontrolnej skupine bola predložená evidencia sťažností v zariadení. Počas existencie zariadenia bola podaná a evidovaná jedna písomná sťažnosť. V zmysle zákona č. 9/2010 Z. z. orgány verejnej správy sú povinné viesť centrálnu evidenciu sťažností oddelene od evidencie ostatných písomností, pričom evidencia musí obsahovať zákonom stanovené údaje.

Kontrolou predloženej evidencie sťažností bolo zistené, že nespĺňala náležitosti v zmysle ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a), d), c) f) g) zákona č. 9/2010 Z. z. Sťažnosť bola prešetrená a vyhodnotená (zápisnica z prešetrenia) ako neopodstatnená. Sťažovateľovi bolo písomne zaslané prešetrenie sťažnosti.

Zariadenie počas svojej existencie nečerpalo prostriedky z Európskej únie, ani sa nezapojilo do projektov financovaných z iných zdrojov.

2 Miera efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti, s akou vybrané zariadenia hospodária s verejnými finančnými prostriedkami a majetkom

Rozpočet zariadenia bol neoddeliteľnou integrálnou súčasťou rozpočtu obce. Príjmy a výdavky zariadenia boli súčasťou schváleného rozpočtu obce na rok 2013, ktorý bol schválený uznesením obecného zastupiteľstva (ďalej len „ObZ“) č. 15/2012 z 14.12.2012 (bod 3) ako viacročný rozpočet na roky 2013 – 2015. V návrhu rozpočtu obce bola uplatnená platná rozpočtová klasifikácia. Pred schválením bol rozpočet zverejnený na úradnej tabuli obce v zákonom stanovenej lehote.

Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový, kapitálový rozpočet a rozpočet finančných operácií bol zostavený ako schodkový. Schodok kapitálového rozpočtu a rozpočtu finančných operácií bol krytý prebytkom bežného rozpočtu.

V priebehu rozpočtového roka bol rozpočet upravený jedenkrát rozpočtovým opatrením č. 1/2013, ktoré bolo schválené uznesením ObZ č. 20.8/2013 z 27.11.2013. Informácie o výsledku hospodárenia obec spracovala do záverečného účtu obce (ďalej len „ZÚ“), ktorý bol schválený uznesením ObZ č. 21.17/2014 z 26.02.2014.

ZÚ neobsahoval viaceré taxatívne vymedzené náležitosti, najmä neboli uvedené údaje o hospodárení príspevkových organizácií v pôsobnosti obce, prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov, údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti, čím ZÚ nebol v súlade s ustanovením § 16 ods. 5 písm. d), e), f) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon 583/2004 Z. z.“).

Rozpočet bol zostavený v programovej štruktúre v členení na 15 programov. V rámci programového rozpočtu boli zadefinované programy, podprogramy, zábery, ciele a merateľné ukazovatele. Výdavky na zariadenie boli súčasťou Programu č. 14: Sociálne služby, podprogram 14.01: Zariadenie pre seniorov, zariadenie s opatrovateľskou službou.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Zámerom podprogramu bol kvalitný a plnohodnotný život seniorov a zdravotne handicapovaných obyvateľov ZpS a ZoS.

Obec vykonala monitorovanie a hodnotenie programového rozpočtu k 30.06.2013 a k 31.12.2013. Ukazovateľom výkonnosti programového rozpočtu obce pre podprogram 14.01 boli: počet klientov ZpS, počet klientov ZoS a percento spokojnosti klientov. Miera spokojnosti klientov podľa údajov hodnotiacej správy k 31.12.2013 mala klesajúcu tendenciu.

Tabuľka č. 1 - Čerpanie výdavkov rozpočtu zariadenia v roku 2013

v eur

	schválený	upravený	skutočnosť	čerpanie v %
Výdavky	156 900,00	156 900,00	162 893,69	103,82
600 – Bežné výdavky	156 900,00	156 900,00	162 893,69	103,82
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy	68 600,00	68 600,00	74 572,49	108,71
620 – Poistné do poisťovní	30 400,00	30 400,00	28 173,66	92,68
630 – Tovary a služby	57 900,00	57 900,00	60 087,00	103,78
640 – Bežné transfery	0,00	0,00	60,54	0,00
700 – Kapitálové výdavky	0,00	0,00	0,00	-

Kontrolou výdavkovej časti rozpočtu v triedení podľa rozpočtovej klasifikácie výdavkov (funkčná a ekonomická) so zameraním na výdavky zariadenia bolo zistené, že obec vo viacerých prípadoch prekročila upravený rozpočet. Uvedené sa týkalo najmä výdavkov na položkách 611 – mzdy, 621 – poistné, 635 – údržba, 637 – školenia, služby, kedy vo viacerých prípadoch bol upravený rozpočet prekročený aj o 32 %, resp. došlo k čerpaniu rozpočtu na položkách, ktoré neboli ObZ schválené. Tým obec nekonala v súlade s ustanovením § 12 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého obce a vyššie územné celky hospodária s rozpočtovými prostriedkami podľa schváleného rozpočtu a počas roka kontrolujú hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami podľa osobitného predpisu.

Zároveň tým obec nedodrжала ustanovenie § 19 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z., podľa ktorého štatutárny orgán subjektu verejnej správy je povinný zabezpečiť, aby sa verejné prostriedky uvoľňovali iba v takej výške, aká zodpovedá rozsahu plnenia úloh zahrnutých v rozpočte subjektu verejnej správy.

Obec v týchto prípadoch nedostatočne sledovala vývoj svojho hospodárenia a nevykonala potrebné zmeny svojho rozpočtu, čím nepostupovala v súlade s ustanovením § 12 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého obec sleduje v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávajú zmeny vo svojom rozpočte, najmä zvýšenie vlastných príjmov alebo zníženie výdavkov, s cieľom zabezpečiť vyrovnanosť bežného rozpočtu ku koncu rozpočtového roka. Zmeny rozpočtu je potrebné vykonať pred úhradou rozpočtom nekrytých alebo nedostatočne krytých výdavkov.

Tabuľka č. 2 - Plnenie príjmov rozpočtu zariadenia v roku 2013

v eur

	schválený	upravený	skutočnosť	plnenie v %
Príjmy spolu	163 200,00	163 200,00	157 758,24	96,67
200 – Nedaňové príjmy z toho:	86 400,00	86 400,00	80 958,24	93,70
210 – Príjmy z podnikania a vlast.	0,00	0,00	0,00	0,00
220 – Administratívne poplatky	86 400,00	86 400,00	80958,24	93,70
230 – Nedaňové kapitálové príjmy	0,00	0,00	0,00	0,00
300 – Granty a transfery spolu	76 800,00	76 800,00	76 800,00	100,00

Tabuľka č. 3 - Prehľad o výške priemernej úhrady a priemerných výdavkoch zariadenia za rok 2013 v eur

Priemerné mesačné výdavky na klienta	Priemerná mesačná úhrada klienta	Spoluúčasť klienta v %
678,72	337,70	49,70

Kontrolnou skupinou bola preverená správnosť, úplnosť a preukázateľnosť vedenia účtovníctva na vybranej vzorke účtovných dokladov, na základe ktorých boli uhrádzané tovary, služby a práce pre zariadenie počas kontrolovaného obdobia. Celková preverená suma bola 26 481,84 eur (faktúry) a pokladňa 1 192,53 eur (výdavkové pokladničné doklady). Všetky účtovné prípady boli doložené účtovnými dokladmi spĺňajúcimi náležitosti účtovných dokladov.

Kontrolou bolo zistené, že obec počas roka 2013 neúčtovala hygienické a čistiace prostriedky a tiež pohonné hmoty na účtoch účtovej triedy 1 – Zásoby, pričom v zmysle opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. augusta 2007 č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „opatrenie č. MF/16786/2007-31“) prevádzkové látky potrebné na prevádzku účtovnej jednotky, ktorými sú palivá, čistiace pomôcky a pod. sa účtujú v účtovej skupine 11 ako materiál. Ak sú zásoby k 31.12. rozpočtového roka v skutočnosti ešte nespotrebované (napr. palivá v nádržiach áut), nesmú sa vykázať ako spotrebované (ako náklad), ale musia sa vykázať ako zásoby.

Neúčtovaním nakúpeného materiálu v účtovej skupine 11, resp. na účte 112 – Materiál na sklade, obec nepostupovala v zmysle ustanovenia § 36 ods. 2 písm. c) opatrenia č. MF/16786/2007-31. Týmto porušením obec konala v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 431/2002 Z. z.“), podľa ktorého podrobnosti o rámcových účtovných osnovách pre jednotlivé skupiny účtovných jednotiek účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, postupoch účtovania ustanoví Ministerstvo financií Slovenskej republiky opatrením.

Zároveň nebolo dodržané ustanovenie § 8 ods. 1 a 2 vyššie citovaného zákona, v zmysle ktorého je účtovná jednotka povinná viesť účtovníctvo správne. Účtovníctvo účtovnej jednotky je správne, ak účtovná jednotka vedie účtovníctvo podľa tohto zákona a ostatných osobitných predpisov.

Obec zostavila za kontrolované obdobie riadnu účtovnú závierku (ďalej len „ÚZ“) k 31.12.2013, ktorú tvorili zákonom predpísané súčasti: súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky. ÚZ bola zostavená ako riadna ÚZ v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. za predpokladu nepretržitého pokračovania účtovnej jednotky vo svojej činnosti.

Účtovné metódy a všeobecné účtovné zásady účtovná jednotka aplikovala konzistentne s predchádzajúcim účtovným obdobím. Obsahové vymedzenia účtovných výkazov nadväzovali na príslušné syntetické účty rámcovej účtovej osnovy a účty vytvorené účtovnou jednotkou uvedené v účtovom rozvrhu. Účtovné metódy a všeobecné účtovné zásady neboli v priebehu účtovného obdobia menené, čím bola dodržaná zásada bilančnej kontinuity. Zostavená ÚZ bola overená audítorom v zákonom stanovenej lehote.

V súvislosti so zabezpečením sociálnej služby obec v roku 2013 nevykonala verejné obstarávanie. Stravovanie klientov (obedy a večere) zariadenia bolo zabezpečené dodávateľským spôsobom na základe Zmluvy o poskytnutí závodného stravovania uzavretej 18.07.2012. V zmysle ustanovenia § 5a ods. 9 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) sa mala zmluva zverejniť na webovom sídle obce. Kontrolou bolo zistené, že predmetná zmluva nebola ani v čase výkonu kontroly zverejnená. Tým obec konala v rozpore s ustanovením § 5a ods. 9 zákona č. 211/2000 Z. z. platnom v čase uzavretia zmluvy.

Tým, že predmetná zmluva z 18.07.2012 nebola zverejnená, nenadobudla účinnosť v zmysle ustanovenia § 47a ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len

„zákon č. 40/1964 Zb.“), podľa ktorého, ak zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy, zmluva je účinná dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia. Keďže nebola zverejnená do troch mesiacov od svojho uzavretia podľa ustanovenia § 47a ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo.

3 Úroveň poskytovaných sociálnych služieb vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb, ktorými sú domovy sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov

Výkonnostná časť kontroly bola realizovaná dotazníkovou metódou. Anonymné dotazníky boli adresované klientom zariadenia, rodinným príslušníkom klientov a zamestnancom zariadenia. Otázky v dotazníkoch mali zväčša jednoduchú a zrozumiteľnú formu pre respondentov. Odrážali štruktúru kľúčových otázok kontroly výkonnosti. Vzorka respondentov bola získaná zámerným výberom. Cieľom dotazníkov bolo získať údaje potrebné pre verifikáciu stanovených kontrolných otázok.

Pri každom dotazníku bola stanovená hodnotiaci škála s koeficientom od 1 do 5. Pri dotazníku burn - out syndrómu vyhorenia adresovaného zamestnancom zariadenia bolo hodnotenie opačné, t. j., čím vyššie hodnotiace číslo, tým vyšší stupeň vyhorenia a tým úmerne nižšia kvalita poskytovaných služieb.

Dotazník adresovaný klientom zariadenia bol anonymný a na dobrovoľnej báze klienta odpovedať na otázky v ňom uvedené. Klienti mali možnosť vyznačiť na päťstupňovej škále svoju odpoveď. Zostavený dotazník zachytával najmä subjektívny pohľad klienta na svoj životný status, resp. kvalitu svojho života v zariadení. Výber položiek bol realizovaný spôsobom, aby dotazník pokrýval široké spektrum aspektov kvality života, najmä fyzické zdravie, prežívanie, sociálne vzťahy a prostredie.

Z celkového počtu 22 klientov zariadenia poskytujúceho sociálnu službu dotazník vyplnilo 19 klientov, čo predstavovalo 86,4 % návratnosť. Ostatní klienti v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu neboli schopní odpovedať na uvedené otázky v dotazníku a nevyplnili ho. Kontrolná skupina zvolila formu predčítania otázok menším skupinkám klientov z dôvodu lepšieho porozumenia otázok, nakoľko veľa klientov malo v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu, vysokého veku a podobných objektívnych príčin obmedzenú schopnosť prečítať, porozumieť a interpretovať si otázky kladené dotazníkom. Klientmi zariadenia boli prevažne ženy, pričom z celkového počtu klientov, ktorí vyplnili dotazník bolo 17 žien a dvaja muži. Priemerný vek žien umiestnených v zariadení predstavoval 79 rokov a u mužov 83 rokov. Väčšina klientov prišla do zariadenia z domáceho prostredia. Pôvodným bydliskom až 73,7 % klientov, ktorí odpovedali na dotazník, bol vidiek. Ostaní klienti pochádzali z blízkeho okolia okresných miest a krajského mesta. Najčastejším dôvodom umiestnenia klientov do zariadenia, čo vyplývalo z dotazníka, osobných spisov klienta i osobných rozhovorov kontrolnej skupiny s jednotlivcami, bola nepriaznivá sociálna, ekonomická situácia a nepriaznivý zdravotný stav. Väčšina klientov bola ovdovená, resp. nežila v manželskom zväzku. Vzdelanostná úroveň klientov, ktorí odpovedali na dotazník bola sedem klientov základné vzdelanie, päť klientov stredné bez maturity a sedem klientov stredné s maturitou. Pre dotazník boli stanovené nasledujúce kontrolné otázky:

(K1) Predpokladáme, že klienti prežívanie svojho života v zariadení hodnotia na veľmi dobrej úrovni.

(K2) Predpokladáme, že klienti sú s úrovňou dodržiavania ľudských práv a slobôd v zariadení dostatočne spokojní.

(K3) Predpokladáme, že klienti vykazujú dostatočnú spokojnosť s prežitým vlastným životom.

(K4) Predpokladáme, že klienti vykazujú dostatočnú spokojnosť so svojim zdravím.

Vyhodnotením kontrolnej otázky (K1) bolo preukázané, že sa potvrdila. Klienti kontrolovaného zariadenia prežívanie svojho života vyhodnotili na veľmi dobrej úrovni, čo predstavovalo veľmi dobré hodnotenie. Na päťstupňovej hodnotiacej škále bola uvedená kontrolná otázka (K1) vyhodnotená ako „druhá najlepšia“.

Vyhodnotením kontrolnej otázky (K2) bolo preukázané, že sa nepotvrdila, pretože bolo predpokladané, že klienti boli s úrovňou dodržiavania ľudských práv a slobôd v zariadení dostatočne spokojní. To by na päťstupňovej hodnotiacej škále predstavovalo koeficient dva, ale v skutočnosti klienti zariadenia ohodnotili spokojnosť s úrovňou dodržiavania ľudských práv a slobôd v zariadení koeficientom 4,68, čo predstavovalo hodnotenie blízke sa k výbornému hodnoteniu.

Kontrolná otázka (K3) sa nepotvrdila, pretože bolo predpokladané, že klienti vykazujú dostatočnú spokojnosť s prežitým vlastným životom. To by na päťstupňovej hodnotiacej škále znamenalo koeficient dva, ale v skutočnosti klienti zariadenia vyjadrili svoju spokojnosť s vlastným prežitým životom koeficientom 4,61, čo sa približovalo k výbornému hodnoteniu.

Kontrolná otázka (K4) sa obdobne nepotvrdila, pretože bolo predpokladané, že klienti vykazujú dostatočnú spokojnosť so svojim zdravím. To by na päťstupňovej hodnotiacej škále znamenalo koeficient 2, ale v skutočnosti klienti zariadenia ohodnotili spokojnosť so svojim zdravím koeficientom 4,82, čo bolo bezprostredne bližšie k výbornému hodnoteniu, teda koeficientu 5.

Ďalší dotazník bol zameraný na získanie informácií o administratívnych podmienkach kvality poskytovaných sociálnych služieb v zariadení. Obsahoval otázky týkajúce sa právnych predpisov z oblasti procedurálnych, personálnych a prevádzkových podmienok zariadenia a tiež otázky týkajúce sa dodržiavania základných ľudských práv a slobôd v kontrolovanom zariadení. Dotazník bol adresovaný štatutárovi zariadenia. Pri dotazníku bola stanovená nasledujúca kontrolná otázka:

(K1) Predpokladáme, že zariadenie dosahuje veľmi dobrú úroveň dodržiavania administratívnych podmienok kvality poskytovaných služieb.

Celkové hodnotenie dotazníka predstavovalo 80 bodov, to znamená, že zariadenie dosahovalo dostatočnú úroveň dodržiavania administratívnych podmienok kvality poskytovaných služieb. Z uvedeného vyplýva, že stanovená kontrolná otázka (K1) sa nepotvrdila.

Dotazník, prostredníctvom ktorého boli získané informácie od rodinných príslušníkov klientov kontrolovaného zariadenia s vyjadrením ich spokojnosti s poskytovaním sociálnej služby v zariadení pre ich príbuzného, obsahoval desať otázok. Kontrolnou skupinou bol sociálnej pracovníčke zariadenia ponechaný dotazník pre rodinného príslušníka každého klienta, t. j. v počte 22 kusov dotazníkov. Úlohou sociálnej pracovníčky bolo zabezpečiť distribúciu dotazníkov rodinným príslušníkom klientom z dôvodu, že klienti mávajú častejšie

návštevy svojej rodiny najmä v popoludňajších hodinách, resp. večerných hodinách a v priebehu víkendov a dní pracovného voľna. Respondenti, resp. príbuzní klientov mali možnosť na päťstupňovej škále vyznačiť posudzovaciu odpoveď. Z celkového množstva 22 kusov dotazníkov bolo kontrolnej skupine odovzdaných 19 kusov, čo predstavovalo 86,36 % návratnosť. Pri dotazníku boli stanovené nasledujúce kontrolné otázky:

(K1) Som spokojný s poskytnutými službami a pobytom pre môjho rodiča v zariadení sociálnych služieb.

(K2) Poskytované sociálne služby majú priaznivý vplyv na pohodu a spokojnosť rodiča.

(K3) Zariadenie pravidelne sprostredkováva kontakt medzi klientom a jeho rodinným príslušníkom

Vyhodnotením kontrolnej otázky (K1) sa potvrdilo, že príbuzní boli spokojní s poskytovanými sociálnymi službami zariadenia pre svojich príbuzných, nakoľko na päťstupňovej hodnotiacej škále ohodnotili svoju spokojnosť koeficientom 4,74, čo znamenalo takmer výborné hodnotenie.

Kontrolná otázka (K2) sa celkom nepotvrdila, nakoľko bolo predpokladané, že rodinní príslušníci vyjadria na päťstupňovej hodnotiacej škále priaznivý vplyv poskytovaných sociálnych služieb na pohodu a spokojnosť svojho rodiča najvyšším hodnotiacom číslom. Znamenalo by to výborné hodnotenie, t. j. najvyššie hodnotenie. Rodinní príslušníci ohodnotili túto otázku koeficientom 4,30, čo predstavovalo veľmi dobré hodnotenie.

Kontrolná otázka (K3) bola potvrdená, nakoľko zistený koeficient 4,90 predstavoval výborné hodnotenie na päťstupňovej hodnotiacej škále. Uvedené znamenalo, že zariadenie sprostredkovávalo pravidelne kontakt medzi klientom a jeho rodinou.

Dotazník adresovaný štatutárovi zariadenia zabezpečil zber informácií na posúdenie úrovne hospodárnosti zariadenia. Pri tomto druhu dotazníka bola stanovená nasledujúca kontrolná otázka:

(K1) Predpokladáme, že zariadenie sociálnych služieb hospodári na primeranej úrovni.

Vyhodnotenie kontrolnej otázky (K1) spočívalo v súčte všetkých bodových hodnotení v jednotlivých škálach na uvedenej päťstupňovej škále. Súčet predstavoval 56 bodov, čo znamenalo veľmi dobrú úroveň hospodárenia v zariadení. Porovnaním bodového hodnotenia bolo zistené, že kontrolná otázka sa nepotvrdila, pretože bola predpokladaná primeraná úroveň hospodárenia.

Kontrola bola zameraná i na zistenie miery výskytu burn – out syndrómu vyhorenia u zamestnancov zariadenia v troch oblastiach – emocionálneho vyčerpania, depersonalizácie a v oblasti osobného neuspokojenia. Dotazník bol anonymný, aby bola zvýšená pravdepodobnosť návratnosti, keďže téma vyhorenia je stále citlivou témou. Kontrolnej skupine bolo odovzdaných deväť vyplnených dotazníkov, čo predstavovalo 90 % návratnosť. Pre tento typ dotazníka boli stanovené nasledujúce kontrolné otázky:

(K1) Predpokladám vysoký stupeň depersonalizácie v skupine sledovaných pracovníkov.

(K2) Predpokladám stredný stupeň psychickej vyčerpanosti v skupine sledovaných pracovníkov.

(K3) Predpokladám veľmi vysoký stupeň osobnej nespokojnosti v skupine sledovaných pracovníkov.

Kontrolná otázka (K1) vzťahujúca sa k depersonalizácii v skupine sledovaných pracovníkov sa nepotvrdila, keďže bol zistený veľmi nízky stupeň vyhorenia.

Vyhodnotením kontrolnej otázky (K2) v oblasti psychickej vyčerpanosti sledovaných respondentov vyšiel veľmi nízky stupeň psychickej vyčerpanosti. Predpokladaná kontrolná otázka sa nepotvrdila.

Vyhodnotením kontrolnej otázky (K3) týkajúcej sa osobnej nespokojnosti zamestnancov vyšiel veľmi nízky stupeň osobnej nespokojnosti. Predpokladaná kontrolná otázka sa nepotvrdila.

Jeden z dotazníkov bol zameraný na zber údajov o aktivitách, ktoré vykonávali odborní pracovníci zariadenia ako fyzioterapeut, sociálny pracovník, ergoterapeut a pod. V podmienkach kontrolovaného zariadenia na otázky tohto druhu dotazníka odpovedal sociálny pracovník. Inými odbornými pracovníkmi vybrané zariadenie nedisponovalo. Zmyslom dotazníka bolo identifikovať činnosti, ktoré odborní pracovníci vykonávajú, resp. vykonávali z hľadiska náročnosti. Predpokladalo sa, že absencia aktivít odborných pracovníkov by mohla mať negatívny dopad na kvalitu života klientov v zariadení. Kľúčové kontrolné otázky pre pracovnú činnosť sociálneho pracovníka boli nasledovné:

(K1) Predpokladáme nízky stupeň vykonávania individuálnej práce v skupine sledovaných pracovníkov.

(K2) Predpokladáme vysoký stupeň vykonávania administratívnych činností v skupine sledovaných pracovníkov.

(K3) Predpokladáme stredný stupeň vykonávania pomoci pri seba obslužných činnostiach klienta v skupine sledovaných pracovníkov.

Hodnotenie kontrolnej otázky (K1) dosiahlo 41 bodov, čo predstavovalo veľmi vysoký stupeň vykonávania individuálnej práce. Uvedeným sa kontrolná otázka nepotvrdila, pretože bol predpokladaný nízky stupeň vykonávania individuálnej práce.

Vyhodnotenie kontrolnej otázky (K2) dosiahlo 23 bodov, čo predstavovalo stredný stupeň vykonávania administratívnych činností. Uvedeným sa kontrolná otázka nepotvrdila, pretože bol predpokladaný vysoký stupeň vykonávania administratívnych činností.

Vyhodnotenie kontrolnej otázky (K3) dosiahlo 15 bodov, čo predstavovalo nízky stupeň vykonávania pomoci pri seba obslužných činnostiach. Kontrolná otázka sa nepotvrdila.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov

Kontrolná skupina odporúča obci:

- rozšíriť záujmovú činnosť poskytovanú zariadením,
- vypracovať internú smernicu upravujúcu spôsob podávania, evidencie a prešetrovania sťažností.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 23.10.2014

Mgr. Iveta Vráblová
vedúca kontrolnej skupiny

Mgr. Lucia Danišková
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 06.11.2014

Ing. Anton Pláňavský
starosta obce